

GÖDÖLLŐ VÁROS POLGÁRMESTERE

ELŐTERJESZTÉS
a képviselő-testület 2010. május 27-én tartandó ülésére

Tárgy: Csatlakozás a Garam-Ipoly-Gödöllő Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együttműködési Csoportosuláshoz (GARAM-IPOLY-GÖDÖLLŐ EGTC)

Előterjesztő: Dr. Gémesi György polgármester

Tisztelt Képviselő-testület!

Magyarországon a határ menti együttműködések kialakításában kiemelkedő szerepet játszanak a helyi önkormányzatok, amelyeket, mint az Európai Unió más tagországaiban működő települési és területi önkormányzatokat is, a határokon átnyúló (cross-border), a transznacionális (transnational) és az interregionális (interregional) célkitűzések elérésére, közös feladatok elvégzésére létrehozott együttműködések lehetőségei közvetlenül is érintenek.

A tagállamok, a regionális és helyi hatóságok határmenti, transznacionális és interregionális együttműködései nehézségekbe ütköztek az elmúlt években az egymástól eltérő nemzeti jogszabályok és eljárásrendek alkalmazási kötelezettsége miatt, az együttműködések korlátait jelentette a jogbizonytalanság (a megfelelő jogi keretek hiánya), az uniós forráshoz jutás nehézsége, valamint a programok egységes menedzselésének hiánya.

Az Európai Unió a kifejezett közösségi szabályozási igényre válaszul, az INTERREG-program szükségessé vált reformja okán és az ún. Európai Területi Együttműködés (ETE) források hatékonyabb fogadására - több éves előkészítő folyamat eredményeként - az Európai Parlament és az Unió Tanácsa 2006 nyarán elfogadott rendeletével egy új jogintézmény formájában teremtette meg az Európai Területi Együttműködési Csoportosulás (European Grouping of Territorial Cooperation, továbbiakban: EGTC) létrehozásának alapjait és ez jelentős változásokat hozott az önkormányzatok együttműködéseinek lehetőségeiben.

Az európai területi együttműködési csoportosulásról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2006. július 5-i 1082/2006/EK rendelete (a továbbiakban: Rendelet) teszi lehetővé valamennyi tagállamban 2007. augusztus 1-jétől az EGTC-k létrehozását.

A Rendelet a határokon átnyúló együttműködést érintő európai gondolkodást az utóbbi években dominánsan meghatározta. Kelet-Közép-Európában egyértelműen nagyobb hangsúly került a kohéziós politikából az Európai Területi Együttműködés (ETE) célkitűzés alatt lehívható források megszerzésére. Az EGTC jogi keretében egy politikai és stratégiai (határokon átnyúló, transznacionális és interregionális) együttműködés egységes európai struktúrájának véghezvitelére kerülhet sor. Az új modell létrehozását lehetővé tevő jogszabályt Magyarország – jogharmonizációs kötelezettségének az első közt eléget téve - a saját jogrendjébe az európai területi együttműködési csoportosulásról szóló 2007. évi XCIX. törvénnyel (továbbiakban: Törvény) illesztette be. Ennek következtében Magyarország részvételével alakulhatott meg az EU-ban az első között a határon átívelő együttműködés a magyar-szlovák Ister-Granum EGTC-ben, melyet 47 magyarországi és 39 szlovákiai önkormányzat hozott létre.

A Törvény indokolása szerint az új jogintézménytől az Európai Regionális Fejlesztési Alap által támogatott területi együttműködési programok menedzselése során is várhatók szakmai előnyök, tekintettel arra, hogy az INTERREG Közösségi Kezdeményezés végrehajtása során is bebizonyosodott, az eltérő jogi szabályozások miatt a döntéshozatali és végrehajtási folyamatok gyakran komplikáltak, lassúak és nehézkesek, az operatív tevékenységek intézése túl bürokratikus, a rendszer rugalmatlansága miatt többszörösére nő az egyes feladatok elvégzésének ideje.

Az EU Régiók Bizottsága kifejezetten kezdeményezte az EGTC-k országok közötti alakítását. Felhívásuk szerint: „*A Régiók Bizottsága felkéri valamennyi tagállamot, hogy hajtsa végre az EGTC-vel kapcsolatos nemzeti rendelkezéseket, hogy minden európai régió és város részt vehessen a rendszerben. Az EGTC segítséget jelent majd a bürokrácia leépítésében, lehetővé téve a partnerek számára olyan közös projekteket, amelyek a köz érdekeit szolgálják.*”

Az EU ezzel a szervezeti kerettel kívánja szolgálni – elsősorban - a határok menti önkormányzatok és régiók érdemi együttműködését, illetve új térségfejlesztési eszközként a területi tervezés és a forrásfelhasználás optimalizálását.

Az EGTC – szemben az eddigi eurorégiós együttműködésekkel –, minden tagállamban az adott tagállam jogában a jogi személyeknek biztosított legteljesebb jogképességgel rendelkezik. Így különösen: ingó és ingatlan vagyont szerezhethet vagy azzal rendelkezhet és személyzetet foglalkoztathat, valamint bíróság előtt eljárhat.

Az EGTC a Rendelet szerint legalább a következő szervekből áll: a csoportosulás tagjainak képviselőiből álló Közgyűlés; a csoportosulás képviseletét ellátó és annak nevében az EGTC célkitűzése szerinti feladatok végrehajtásában eljáró Igazgató. Az EGTC legfőbb döntéshozó szerve a Közgyűlés, mely a csoportosulás összes nyilvántartott tagjának képviselőiből, küldötteiből áll. A tagoknak egyenlően egy szavazati joga van. Az EGTC Alapszabálya rendelkezhet egyértelműen meghatározott hatáskörrel bíró további szervekről is.

A csoportosulás tagjai lehetnek az Európai Unió tagállamai, regionális hatóságok, helyi hatóságok, közjogi intézmények, illetve a felsorolt szervezetek által alkotott társulások. A Rendelet 3. cikke (1) bekezdésének alkalmazásában Magyarország tekintetében a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény 22. § (1) bekezdésének a)-j) pontja szerinti szervezeteket kell érteni (magyar jog szerinti tagok). A csoportosulásban a Kbt. 22. § (1) bekezdésének d) pontja szerinti helyi önkormányzatok társulása akkor vehet részt, ha jogi személyiséggel rendelkezik.

A tagoknak legalább két EU-tagállam területén kell elhelyezkedniük. Nem uniós, ún. “harmadik állam” nem lehet az EGTC tagja, azonban regionális vagy helyi hatósága, közjogi intézménye igen.

Az EGTC-nek képesnek kell lennie mind a Közösség által társfinanszírozott együttműködési programok, mind a kizárólag tagállami, szubállami vagy önkormányzati szinten kezdeményezett programok keretében az együttműködés menedzselésére, végrehajtására. Ezáltal lehetőség nyílik a résztvevők igényeinek megfelelő, és nem a közösségi források lehívhatósága által gerjesztett területi együttműködés kialakítására, másrészt a Közösség is lehetőséget nyer a közösségi pénzalapoktól független együttműködési programok monitoringjára.

Fontos ismételten hangsúlyozni, hogy az EGTC mint közösségi eszköz a területi együttműködés mindhárom – határokon átnyúló, transznacionális és interregionális – formája esetében alkalmazható, vagyis ilyen együttműködést megvalósító partnerek életre hívhatják.

A megindult folyamatokból arra lehet következtetni, hogy az eurorégiók fokozatosan át fogják adni a helyüket olyan EGTC-knek, amelyek nem csak kulturális, sport és egyéb intézményi együttműködésekre törekszenek, hanem saját alkalmazottaik vannak (pl. egy fejlesztési szervezet formájában), saját intézményeket, vállalkozásokat alapítanak és működtetnek, az érintett államok határain keresztül. Várható, hogy már a 2014– közötti

időszakban kiemelt prioritássá válik ezen EGTC-k támogatása az európai területi együttműködés célkitűzésen belül. A határon átnyúló együttműködéseknek a határok felszámolásában játszott szerepe egyre nagyobb súlyt ad az ilyen kezdeményezéseknek.

Az EGTC tehát alapvetően az alábbi funkciókat képes betölteni:

Közös fejlesztési programok és projektek: Az EGTC önálló jogi személyiséggel (teljes körű jogképességgel), átlátható struktúrával rendelkezik. Így egyértelmű jogi kereteket és felelősségi viszonyokat biztosít a határ menti, transznacionális és az interregionális együttműködésekben érdekelt önkormányzatok számára. Az EGTC önállóan pályázhat uniós forrásokra is, továbbá az EGTC-nek rendelkeznie kell egy olyan egységes menedzsmenttel, amelyik javaslatot tesz a közös stratégiákra, elkészíti és benyújtja a közös pályázatokat, valamint elvégzi az egyéb adminisztrációs feladatokat is.

Kapcsolatépítés, tapasztalatcsere, koordináció: Az EGTC létrehozása lehetőséget biztosít arra is, hogy a helyi polgármesterek, település- és térségfejlesztéssel foglalkozó szakértők rendszeres időközönként tapasztalatokat cseréljenek az egyes települések saját (nem az EGTC keretében megvalósított) fejlesztéseikkel kapcsolatban is. Ezáltal elkerülhetők a felesleges párhuzamosságok, valamint a saját beruházások is koordinálhatók (összekapcsolhatók, egymásra építhetők) lehetnek.

Térségi lobbizás és marketing: Az EGTC, - területén - hozzájárulhat egy közös (pl. befektetés-ösztönző, turisztikai) régió-marketing kialakításához, továbbá megfelelő intézményi formát biztosíthat a (külön-külön „súlytalanabb”) határ menti települések, térségek problémáinak, érdekeinek közös képviselőjére, a különböző szintű (országos, brüsszeli) politikai döntéshozóknál történő közös lobbizási tevékenységre.

Az elmúlt években - miközben az európai önkormányzatok és régiók részéről kifejezett igényként merült fel, hogy együttműködéseikre konkrét jogi kereteket találjanak - alapjaiban változtak meg a határon átnyúló együttműködések munkáját biztosító feltételek az Európai Unió belső és külső határain egyaránt. Az Unióban a határon átnyúló együttműködés szerepe fokozatosan erősödött meg, amit jól le lehet mérni egyrészt azon, hogy a 2007– közötti költségvetési ciklus idejére az európai területi együttműködés (ETE) a másik két fő uniós fejlesztési prioritás (a versenyképesség fokozása és a területi különbségek csökkentése) mellé emelkedett harmadik fejlesztési prioritásként (korábban külön prioritásként nem szerepelt), másrészt a program súlyát jelzi az is, hogy jelentősen megemelkedett az erre a célra fordítható összeg, a korábbi 1 milliárdról – a mostani költségvetési ciklusban – megközelítőleg 8 milliárd Euróra növekedett.

Az európai területi együttműködési csoportosulás lehetőségének létrehozása mellett az eddigi közösségi eszközök továbbra is működnek. Az EGTC nem csupán az Európai Regionális Fejlesztési Alap forrásaiból finanszírozott határmenti, transznacionális illetve interregionális együttműködések végrehajtása esetében alkalmazható, hanem a kizárólag a tagállamok pénzügyi hozzájárulásával, azok regionális vagy helyi hatóságai által kezdeményezett, területi együttműködésben megvalósuló projektek lebonyolítása során is.

Az EGTC a Törvény szerint nonprofit gazdálkodó szervezet. A Törvényben meghatározásra kerültek az európai csoportosulásban való részvétel jóváhagyásával, a csoportosulás nyilvántartásba vételével, gazdálkodásával, ellenőrzésével, megszűnésével kapcsolatos rendelkezések, melyek szabályozása a Rendeletből kötelező jelleggel következik. A hazai székhelyű csoportosulás nyilvántartásba vételével, működésével és megszüntetésével kapcsolatos feladatokat a Törvény a Fővárosi Bíróságra telepíti, és ugyanígy a Fővárosi Bíróság kizárólagos illetékességgel rendelkezik a csoportosulásban való részvételre vonatkozó jóváhagyás megadására is. A csoportosulás működésének felügyeletére az Ügyészség, míg gazdálkodásának ellenőrzésére az ÁSZ jogosult. A Rendelet szerint a

vonatkozó jóváhagyás megadására is. A csoportosulás működésének felügyeletére az Ügyészség, míg gaazdálkodásának ellenőrzésére az ÁSZ jogosult. A Rendelet szerint a joghatóságról szóló közösségi jogszabályokat kell alkalmazni a csoportosulást érintő jogvitákban, ha ezek nem tartalmazzak előírásokat, akkor a székhely szerinti tagállam bíróságai az illetékesek.

Az EGTC a Rendelet értelmében a tagok által egyhangúlag elfogadott és aláírt Egyezményvel és Alapszabállyal hozható létre. A csoportosulás célkitűzéseit, feladatait a tagoknak az együttműködési Egyezményben kell megállapítaniuk, míg az Alapszabályban a csoportosulás és szervei működésének módját, vezetőinek és tisztségviselőinek jogait és kötelezettségeit kell meghatározni. Magyar részről az alábbi települések csatlakoznak az EGTC-hez: Hollókő, Rétság, Szada, Szob, Sződliget, Nagymaros, Nagytarcsa, Mogyoród, Cserhátsurány, Balassagyarmat, Ipolyvece, Drégelypalánk. Szlovák részről az Ipolyság és a környezetében lévő 31 település kapott felhívást a csatlakozásra, a tagok véglegesítése folyamatban van. Az Alapszabály-tervezet szerint az EGTC tagjainak tagdíja évente, állandó lakosonként helyi önkormányzatok esetében 10 Eurocent, magyar önkormányzatok esetében ennek a tagdíjfizetés időpontjában forintban megfelelő összeg.

Tisztelt Képviselő-testület !

Javaslom, hogy Gödöllő Város Önkormányzata is egyértelműen nyilvánítsa ki érdekeltségét abban, hogy a térség fejlődése a történeti kapcsolatok és együttműködések felélesztése, újrászervezése során, egybefüggő gazdasági és fejlesztési térként, fenntartható módon valósuljon meg, az Európai Unió országhatárainak tervezési átjárhatósága mellett, hiszen a fenti típusú együttműködésben való részvétel kétség kívül bővíti az önkormányzatok nemzeti határokon belüli és túli együttműködéseinek, további európai uniós forrásokhoz történő hozzájárulásuknak lehetőségeit, mind a területi, mind a települési fejlesztések szintjén.

Gödöllő, 2010. május „ 20 „,

Dr. Gémesi György

Az előterjesztés szövege hiteles: Kerekesné Gombos Kinga
szervezési vezető-tanácsos

HATÁROZATI JAVASLAT

1. Gödöllő Város Képviselő-testülete a Garam-Ipoly-Gödöllő Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együttműködési Csoportosulás (GARAM-IPOLY-GÖDÖLLŐ EGTC) megalakításával egyetért, és ezennel kinyilvánítja azt a szándékát, hogy alapító tagként csatlakozni kíván a Csoportosuláshoz.
2. A képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert, hogy a GARAM-IPOLY-GÖDÖLLŐ EGTC létrehozására vonatkozó Egyezményt, illetve annak Alapszabályát aláírja.
3. Gödöllő Város Önkormányzata az EGTC éves tagdíjaként a 10 Eurocent/lakos/év tagsági díj megfizetését vállalja.

Határidő: azonnal

Felelős: Dr. Gémesi György polgármester